

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЭТЭС АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
ЖИТӘКЧЕСЕ
423737, Этэс авылы,
Үзәк урам,
75 а йорты. Тел.5-90-25

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
РУКОВОДИТЕЛЬ АТЯСЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО
ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА
АКТАНЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
423737, село Атясево,
ул. Центральная, дом 75 а,
Тел. 5-90-25

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
«06» март 2020 ел

КАРАР
№ 7

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының «Этэс авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең 2020-2024 елларга һәм 2030 елга кадәрге перспективалы транспорт инфраструктурасы системасын комплекслы үстерү программасын раслау турында"

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон, 29.12.2014 ел, № 131-ФЗ Федераль закон нигезендә №456-ФЗ «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында», Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 25.12.2015 ел, №1440 «муниципаль берәмлекләрнең транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» гы карарына үзгәрешләр кертү турында " гы карары, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Этэс авыл жирлеге башкарма комитеты КАРАР БИРӨ:

1. Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Этэс авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасы системасын комплекслы үстерү программасын 2020-2024 елларга һәм 2030 елга перспектива белән расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмати порталында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының рәсми сайтында «Этэс авыл жирлеге» бүлегендә урнаштырырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Житәкчесе

Э.Ф.Насыйрова

**Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы «Әтәс авыл җирлеге»
муниципаль берәмлегенең 2020-2024 ел чорына һәм перспектива белән 2030 елга
кадәр транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы**

Әтәс авылы
2020 ел

Эчтәлек

1. ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ-----	3
2. ГОМУМИ МӘГЪЛУМАТ-----	4
3. ЖӘМӨГАТЬ ТРАНСПОРТЫ-----	5
4. УРАМ-ЮЛ ЧЕЛТӨРЕ-----	6
5. ТРАНСПОРТ КОМПЛЕКСЫН ҮСТЕРҮ ӨСТЕНЛЕКЛӨРЕ-----	9
6. УРАМ-ЮЛ ЧЕЛТӨРЕН ОПТИМАЛЬЛӨШТЕРҮ-----	11
7. ТРАНСПОРТ КУЮ УРЫННАРЫН ОЕШТЫРУ һӘМ ОЗАК ВАКЫТЛЫ САКЛАУ-----	12
8. ЖӘЯҮЛӨЛӨР УРАМНАРЫ һӘМ ВЕЛОСИПЕД ЮЛЛАРЫ СИСТЕМАСЫН БУЛДЫРУ: МӨМКИНЛЕКЛӨРЕ ЧИКЛӘНГӘН ЗАТЛАР ӨЧЕН КИРТӨЛӨРСЕЗ МОХИТ БУЛДЫРУ -----	13

ПАСПОРТ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ӨТЭС АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДЭ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ СИСТЕМАЛАРЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ 2024 ЕЛГА КАДӘР

Исем

2024 елга кадәр Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Өтәс авыл
жирлегенең транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү
программасы

Проектның инициаторы-муниципаль заказчы)

Актаныш муниципаль районы Өтәс авыл жирлегә башкарма комитеты

Программаның урнашу урыны

Россия, Татарстан Республикасы, Актаныш муниципаль районы, Өтәс авыл жирлегә
Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Өтәс авыл жирлегенең
транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасы түбәндәге
документлар нигезендә эшләнгән;

- 29.12. Федераль закон нигезендә. 2014 елның 456-ФЗ номерлы « Россия Федерациясе
Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына
үзгәрешләр керту турында"»;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 25.12.2015 ел, № 1440 карары белән расланган
жирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы системаларын
комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне раслау турында»;

- Татарстан Республикасы Президенты Р. Н. Миңнехановның 2016 елның 6 июнендәге
326661 номерлы күрсәтмәсе - МР "муниципаль берәмлекләрнең транспорт
инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын эшләү турында".

Программа транспорт инфраструктурасын булдыру һәм үстерү, әлеге системаларның
ышанычлылыгын арттыру, Актаныш муниципаль районы Өтәс авыл жирлегендә
кешеләр яшәү өчен уңайлы һәм куркынычсыз шартлар тәмин итү буенча беренчел
чараларны үз эченә ала.

ГОМУМИ МӘГЪЛУМАТ

Өтәс авыл жирлегә Актаныш муниципаль районының көньяк көнбатыш өлешендә
урнашкан. Авыл жирлегә көнбатыш яктан Күжәкә авыл жирлегә, Татар Суыксуы авыл
жирлегә, төньяк яктан Яңа Кормаш авыл жирлегә белән, көнчыгыштан Иске Кормаш
авыл жирлегә белән, көньяк-көнчыгыштан Иске Сәфәр авыл жирлегә белән, Киров авыл
жирлегә белән, көньяк көнбатыш яктан Түке авыл жирлегә белән, көньяк яктан Усы авыл
жирлегә белән чиктәш.

Өтәс авыл жирлегенең Актаныш районы халыкны күчерү системасында хәле.

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының Өтәс авыл жирлегә
составына Өтәс авылы, Апач, Иске Бикчәнтәй, Чирү, Чат, Чынык керә.

Өтәс авыл жирлегенең административ үзәгеннән ераклык
жирлек район үзәгенә кадәр 45 км, республика үзәгенә кадәр 362 км тәшкил итә
Өтәс авыл жирлегендә 2020 елның 1 гыйнварына 630 кеше яши.

Муниципаль берәмлекләр киселешендә Актаныш районы халкының санын бүлү.

Актаныш районы урбанчылыкның уртача дәрәжәсе белән характерлана – бу өлешкә
50% ка яқын авыл жирлекләре халкы керә. Өтәс авыл жирлегә районда халык саны
буенча икенче урында тора. Муниципаль берәмлек жирләренең гомуми мәйданы-6134
га. Халык тыгызлыгы-102,7 кеше/км². Бу күрсәткечләр район буенча күрсәткечләрдән
ортаңый тыгызлыгы 14,7 кеше/км²

Транспорт комплексы.

Тышкы транспорт.

Авыл жирлеге территориясендө тышкы транспорт бер төр-Автомобиль транспорты белән төкөдим ителгән. Торак пунктта тышкы транспорт зур күлөмдө түгел.

Тышкы транспорт жирлекнең район һәм республика үзөкләре һәм күрше муниципаль берәмлекләр белән элемтәсә ягыннан зур әһәмияткә ия. Жирлек белән янәшә генә төбәк әһәмиятендөгә бер автомобиль юлы уза.

Төбәк әһәмиятендөгә 16К-0157 автомобиль юлы Этәс авылын Актаныш авылы район үзөгә белән тоташтыра, ә көньяк көнчыгыштан “Мөскәү-Уфа М7” федераль юлы белән тоташа.

Автомобиль юлы дүртенче техник категориягә керә. Актаныш районының Этәс авыл жирлеге чикләрендә автомобиль юлының озынлыгы якынча 8.2 км тәшкил итә.

Шулай итеп, Тышкы транспортны үстерү буенча программа чаралары түбәндөгечә булачак::

1. Муниципаль берәмлекнең жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын төзү һәм реконструкцияләү буенча чараларны территорияль планлаштыруда исәпкә алу (бөтен чор).

2. Автомобиль юлларын перспективалы төзү коридорларын резервлауны тәэмин итү (бөтен чор буе).

3. Муниципаль берәмлек чикләрендә федераль һәм төбәк әһәмиятендөгә автомобиль юлларын үстерү өчен жир кишәрлекләре бүлеп бирүдә ярдәм күрсәтү (бөтен чор).

4. Федераль һәм региональ әһәмияттәге автомобиль юлларының бүлеп бирелгән полосаларыннан һәм сак зоналарыннан файдалану режимын саклауны тәэмин итү (бөтен чор).

Жәмәгать транспорты.

Транспорт-икътисадның барлык тармакларының һәм халыкның йөк һәм пассажирлар йөртүгә булган ихтыяжын канәгатьләндерә торган, житештерүчеләр һәм кулланучылар арасында төрле продукция төрләрен күчәрә торган, халыкка һәркем өчен мөмкин булган транспорт хезмәтә күрсәтә торган мөһим состав өлешә. Транспортның тотрыклы һәм нәтижәле эшләве халыкның ташуларга булган ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерү һәм жирлектәге барлык предприятиеләрнең уңышлы эшләве өчен кирәкле шарт булып тора.

Жирлектәге пассажир транспортының төп һәм бердәнбер төре булып машиналар тора. Авыл жирлеге территориясә буенча автотранспорт маршрутлары узмый.

Этәс авыл жирлеге территориясендә автотранспорт предприятиеләре юк.

Жирлектә максатчан хәрәкәтләрнең күбесә шәхси автотранспортка һәм жәяүлеләр юлына туры килә.

Урам-юл челтәре.

Урам-юл челтәре торак пунктларның транспорт, инженерлык һәм социаль инфраструктурасының төп элементы булып тора. Жирлекнең комплекслы үсешендә юл челтәрен һәм инфраструктура объектларын үстерү социаль әһәмиятле мәсьәләләрнең берсә булып тора.

Этәс авыл жирлегендә автомобиль юлларының 1/10 өлешә вак таш жәюгә ия.

Этәс авылы

Үзәк урам Этәс авылының үзәк өлешендә уза. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлы булып тора. Өлешә урамда административ бина, кибет, клуб, мәктәп, балалар бакчасы, ФАП, шәхси торак участкалар зонасы урнашкан. Урамның озынлыгы 1,2 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 5 км. тәшкил итә.

Апач авылы

озынлыгы 1,5 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 5м.

Чирү авылы

Бакча урамы Чирү авылының үзәк өлешендә уза. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлы булып тора. Әлеге урамда ФАП, кибет, шәхси торак участкалары зонасы урнашкан. Урамның озынлыгы 1.0 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 5м.

Иске Бикчәнтәй авылы

Хадимөхәммәт урамы Иске Бикчәнтәй авылының үзәк өлешендә уза. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлы булып тора. Әлеге урамда, шәхси торак кишәрлекләре зонасы урнашкан. Урамның озынлыгы 0,5 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 4 км.

Г.Тукай урамы үзәк өлештә уза. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлы булып тора. Күрсәтелгән урамда клуб, ФАП, шәхси торак кишәрлекләре зонасы урнашкан. Урамның озынлыгы 0.7 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 4 км тәшкил итә.

Чынык авылы

Азин урамы Чынык авылының үзәк өлешендә уза. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлы булып тора. Әлеге урамда, шәхси торак участкалары зонасы урнашкан. Урамның озынлыгы 0.4 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 5 км тәшкил итә.

Чат авылы

Үзәк урам Чат авылының үзәк өлешендә уза. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлы булып тора. Әлеге урамда, башлангыч мәктәп, ФАП, клуб, шәхси торак участкалары зонасы урнашкан. Урамның озынлыгы 0.9 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 6 км тәшкил итә.

Колхоз урамы Чат авылының үзәк өлешендә уза. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлы булып тора. Әлеге урамда, шәхси торак участкалары зонасы урнашкан. Урамның озынлыгы 0.7 км. Кызыл линияләрдә урамның машиналар йөри торган өлешенең киңлегә 5 км тәшкил итә.

Урам-юл челтәре характеристикасы

Әтәс авыл жирлегә

Актаныш муниципаль районы

№ п/п	Урам исеме	Ераклык , м	Киңлегә, м	Урамда урнашкан объектлар
Әтәс авылы				
1.	Үзәк урамы	1200	5	- иҗтимагый эшлекле объектлар; - шәхси торак сектор; - кибет; - мәчет - мәктәп
Апач авылы				
1.	М.Жәлил урамы	1500	5	- шәхси торак секторы

1.	Бакча урамы	1000	5	- шәхси торак секторы -ФАП -магазин
Иске Бикчәнтәй авылы				
1.	Хадимөхәммәт урамы	500	4	- шәхси торак секторы
2.	Г.Тукай урамы	700	4	-шәхси торак секторы - иҗтимагый эшлекле объектлар;
Чынык авылы				
1	Азин урамы	400	5	- шәхси торак секторы
Чат авылы				
1.	Үзәк урам	900	6	- башлангыч мәктәп - шәхси торак секторы -ФАП -клуб
2.	Колхоз урамы	700	5	-шәхси торак секторы

Транспорт комплексын үстерү өстенлекләре.

Муниципаль берәмлекнең транспорт комплексы үсешенә төп приоритетлары булырга тиеш:

беренче чиратта (2020 ел.):

- * төп урамнарны проект профилльәренә җиткерү максаты белән киңәйтү;
- гамәлдәге урам-юл чөлтәрен ремонтлау һәм реконструкцияләү;
- * җирлек территориясендә урам-юл чөлтәре төзү; исәп-хисап чорына (2020-24г.):
- * Актаныш муниципаль районының транспорт комплексына алга таба интеграция
- * җирлекнең аерым торак пунктларында архитектура-планлаштыру чаралары белән бергә хәл ителә торган урам-юл чөлтәрен тәртипкә салу ;

Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт үсеше хакимиятнең төрле дәрәҗәләрендәге: федераль, региональ, муниципаль дәрәҗәләрдәге уртақ көчләргә юнәлдерелгән комплекслы яқын килү нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Авыл җирлегенә транспорт системасы үсешен планлаштырганда район һәм тулаем төбәк транспорт системасының перспективалы үсешен исәпкә алырга кирәк. Авыл җирлегенә транспорт системасы төбәкнең транспорт системасы элементы булып тора, шуңа күрә территориядә транспорт инфраструктурасын оптимальләштерү белән бәйлә барлык мәсьәләләрне хәл итү бары тик муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органнары вәкаләтләре кысаларында гына хәл ителә алмый. Транспорт инфраструктурасын үстерү буенча әлеге тәкъдимнәрне төрле дәрәҗәдәге бюджетлар катнашында тормышка ашыру күздә тотыла. Җирле үзидарә органнарының бурычлары булып дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү буенча оештыру чаралары, Актаныш районы җирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары өчен транспорт инфраструктурасын үстерү буенча инициативалы тәкъдимнәр әзерләү тора.

Федераль дәрәҗәдә транспорт инфраструктурасын үстерүнең төп юнәлешләре РФ Хөкүмәтенең 2008 елның 22 ноябрәндәге 1734-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенә транспорт стратегиясе тарафыннан билгеләнгән.

Транспорт стратегиясе нигезендә транспорт системасын үстерүнең стратегик максаты-

Конкуренцияга сәләтле транспорт системасын булдыру өчен 3 төп өлеш кирәк:

- * конкуренцияга сәләтле югары сыйфатлы транспорт хезмәтләре;
- югары житештерүчәнлекле куркынычсыз транспорт инфраструктурасы һәм транспорт чаралары, алар шул дәрәжәдә кирәкле, алар конкуренциягә сәләтле югары сыйфат белән тәэмин итәчәк

Актаныш районы Өтәс авыл җирлегенең санын муниципаль берәмлекләр киселешендә бүлү.

Актаныш районы урбанчылыкның уртача дәрәжәсе белән характерлана – бу өлешкә 50% ка якин авыл җирлекләре халкы керә. Өтәс авыл җирлеге районда халык саны буенча 18 нче урында тора. Муниципаль берәмлек җирләренең гомуми майданы- 2034км², халык тыгызлыгы 0.16 кеше/км². Бу күрсәткечләр район буенча күрсәткечләрдән артып китми, тыгызлыгы-14,7 кеше/км².

Объектның атамасы	урнашу урыны	вакыты
Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын паспортлаштыру һәм инвентаризацияләү үткөрү, бүлүп бирелгән полосаларны билгеләү, теркәү җир шөгыйльләнүче автодорогами җирле әһәмияттәге	Өтәс авыл җирлеге	2020-2024
Техник инвентаризацияавтомобиль юлларында һәм авыл җирлеге урамнарында барлык инженерлык корылмаларының торышы, кирәкле реконструкция яки яңа төзелеш срокларын һәм күләмен билгеләү	Өтәс авыл җирлеге	2020-2024

Муниципаль берәмлекнең транспорт комплексын үстерү өлешендә чаралар булырга тиеш:

Торак пунктларда урамнарны этаплап төзү һәм реконструкцияләү буенча муниципаль максатчан программаны эшләү һәм кабул итү программа карарлары нигезендә.	Өтәс авыл җирлеге	2020-2024
Автомобиль юллары классификациясе нигезендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары исемлеген раслау.	Өтәс авыл җирлеге	2020-2024
Юл иминлеге буенча чаралар комплексын эшләү һәм тормышка ашыру	Өтәс авыл җирлеге	2020-2024
Реконструкция, ремонт, каты өслек урнаштыру	Өтәс авыл җирлеге	2020-2024
Торак һәм сәнәгать төзелеше өчен яңа территорияләргә үзләштергәндә юлларны һәм тротуарларны комплекслы төзү	торак һәм сәнәгать төзелеше өчен яңа территорияләргә үзләштерү турында	перспектива
жәмәгать транспорты өчен тукталыш майданчылары җиһазлары һәм павильоннар	Өтәс авыл җирлеге	2020-2024

Урам-юл челтәрен оптимальләштерү.

Югарыда билгеләнгән өстенлекләргә туры китереп, авыл җирлегенең транспорт комплексы үсешенең өстенлекле юнәлешләре нигезендә, Программа нигезендә урам-юл челтәрен оптимальләштерү буенча түбәндәгеләр күздә тотыла.

Программа тарафыннан магистраль урам-юл челтәре челтәрен нормативларга туры китерү буенча тәкъдимнәр бирелә.

Авыл торак пункты һәм авыл җирлеге чикләрендә урам челтәренең төп исәп-хисап параметрлары " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» темасына түгәрәк өстәл узды.

Урам-юл челтәрен төзү нигезенә авылның гамәлдәге һәм планлаштырыла торган районнары арасында элементләр санын арттыру һәм авылның урам-юл челтәрен төбәкнең автомобиль юллары системасына кертү идеясе салынган.

Урамнарның иерархиясе дәрәжәсе нигезендә аларның һәрберсенең даими профиле үтәлергә тиеш.

Генераль план проектында торак пункт урамнарының һәм юлларының проектлана торган юнәлешләре китерелгән. Текст материаллары составында китерелгән Поперечные профильләр һәм чишелешләрнең төп сызыгында китерелгән схемалары территорияне планлаштыру, юлларны проектлау буенча алга таба эшләр башкарганда регламентлаучы нигезләмәләр буларак карала һәм төгәлләштерелә ала. Машиналар йөрү өлешләренең киңлеге, чишелешләрнең типлары һәм хәрәкәтнең төп юнәлешләре үзгәрешсез калырга тиеш. Муниципаль берәмлекнең комплексы транспорт схемасын әзерләгәндә, чишелешләрнең бу поперечные профильләре һәм схемалары төзәтелергә мөмкин.

Бистә урамнарының һәм юлларның классификациясе проектның график өлешендә («транспорт инфраструктурасын үстерү картасы», нигезләү материаллары) чагылыш тапкан. Поперечный профильләрне маркировкалау шул ук схемага китерелгән.

Яңа торак төзелеше районнарында урамнарны һәм юлларны проектлаштырганда Кызыл линияләрдә урамнарның проект киңлеген сакларга кирәк, бу алга таба урамнарны киңәйтү максатыннан җир кишәрлекләрен алу һәм капитал төзелеш объектларын сүтү буенча кыйммәтле чараларны тормышка ашырудан котылырга мөмкинлек бирәчәк. Проектлана торган урамнар шул рәвешле рельефка урнаштырылырга тиеш, бу норматив уклоннарны үтәү таләбе үтәлсә өчен кирәк. Катлаулы геоморфологик факторлар булган шартларда төп урамнарны проектлауга һәм төзүгә аерым игътибар бирергә кирәк.

Әтәс авыл җирлегенең урам-юл челтәрен оптимальләштерү

Программа нигезендә Әтәс авыл җирлеге территориясендә төп урамнар системасын булдыру тәкъдим ителә.

Төп урамнар торак пунктның планировкасы формалаштыра, алар буенча торак пунктның төрле өлешләре арасында төп элементләр, җәмәгать транспорты хәрәкәте гамәлгә ашырыла.

Исәп-хисап чорына торак төзелешендә төп урамнар булачак:

- Үзәк урамы, Әтәс авылы;
- М.Җәлил урамы, Апач авылы;
- Бакча урамы, Чирү авылы;
- Хадимөхәммәт урамы, Иске Бикчәнтәй авылы;
- Азин урамы, Чынык авылы;
- Үзәк, колхоз урамнары, Чат авылы;

Торак урамнар һәм юллар системасын тәртипкә салу, Кызыл линияләрне тигезләү, урамнарны яшелләндерү һәм яктырту системаларын булдыру тәкъдим ителә. Торак пунктның төп урамнары өчен төзекләндерү, төзекләндерү, киңәйтү һ. б. чаралар беренче чиратта башкарыла.

Транспорт кую урыннарын һәм озак вакытлы транспортны саклау урыннарын

Авыл жирлеге территориясендә автотранспортны саклау, нигездә, предприятие участкалары чикләрендә һәм жирлек халкының йорт яны участкаларында башкарыла. Жирлектә гараж-төзелеш кооперативлары юк.

Алга таба, халыкның автомобиль йөртү дәрәжәсен арттыруны күздә тотып, жәмәгать билгеләнешендәге биналар янында автомобильләр кую урыннарын оештыруны күздә тотарга кирәк.

Торак урамнар һәм юллар системасын тәртипкә салу, Кызыл линияләрне тигезләү, урамнарны яшелләндерү һәм яктырту системаларын булдыру тәкъдим ителә. Торак пунктның төп урамнары өчен төзекләндерү, төзекләндерү, киңәйтү һ. б. чаралар беренче чиратта башкарыла.

Алга таба, халыкның автомобиль йөртү дәрәжәсен арттыруны күздә тотып, жәмәгать билгеләнешендәге биналар янында автомобильләр кую урыннарын оештыруны күздә тотарга кирәк.

Ведомство һәм йөк автомобильләре жирлекнең коммуналь-склад һәм агросәнәгать зонасында сакланыр дип көтелә. Халыкның жиңел автомобильләрен даими һәм вакытлыча саклау йорт яны участкалары чикләрендә күздә тотыла.

Транспорт кую урыннарын һәм озак вакытлы транспортны саклау урыннарын оештыру.

Авыл жирлеге территориясендә автотранспортны саклау, нигездә, предприятие участкалары чикләрендә һәм жирлек халкының йорт яны участкаларында башкарыла. Жирлектә гараж-төзелеш кооперативлары юк.

Әлеге бүлек буенча башкарылырга тиешле чаралар:

1. Ижтимагый әһәмияттәге биналарның проект сыйдырышлылыгы нигезендә аларны төзү өчен бирелә торган участкаларда кирәкле санда парковка урыннары булдыруның административ чаралары белән тәэмин итү (бөтен чор буена));

2. Хезмәт күрсәтү объектлары янында автостоянкалар төзү (бөтен чор);

3. Иң күп жөлеп ителә торган урыннарда жәмәгать тукталышларын оештыру (беренче чиратта-исәп-хисап вакыты—.

Жәяүлеләр урамнары системасын булдыру. Мөмкинлекләре чикләнган затлар өчен барьерлы мохит булдыру.

Экологик чиста мохитне саклау өчен, корреспонденция өчен кечкенә генә кисемтәләр булганда, торак пунктлар территорияләрендә жәяүлеләр урамнары системасы каралган.

Жирлек программасында халыкның аз мобиль төркемнәре өчен киртәләрсез мохит булдыру каралган. Бу максатта жәмәгать биналарын проектлаганда норматив тайпылышлар булган пандуслар, тротуарларның камилләштерелгән өслекләре һәм барьерсыз мохит булдыруга кертелгән барлык кирәкле таләпләр куелырга тиеш.

Әлеге бүлек буенча чаралар:

1. Күпчелек жәяүлеләр һәм хәрәкәтле урамнар системасын формалаштыру (исәп-хисап вакыты - перспектива);

2.Төзүчеләр тарафыннан Барьерсыз булдыру буенча таләпләрне үтәүне административ чаралар белән тәэмин итү